

**Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової
адміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка**

Кафедра біології, екології та методик їх навчання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДОЛОГІЯ ТА МЕТОДИ ПЕДАГОГІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ У ПРИРОДНИЧІЙ ОСВІТНІЙ ГАЛУЗІ**

рівень вищої освіти другий (магістерський)
галузь знань А Освіта
спеціальність А4 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини.)
освітньо-професійна програма Середня освіта
(Біологія та здоров'я людини. Географія)

Робоча програма «Методологія та методи педагогічних досліджень у природничій освітній галузі» для здобувачів, які навчаються за спеціальністю А4 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Кременець, 2025. 17 с.

Розробники: Гура А. М., доктор філософії, доцент кафедри біології, екології та методик їх навчання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка;

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри біології, екології та методик їх навчання

Протокол № 1 від «01» вересня 2025 року.

Завідувачка кафедри

О. Кратко

ВСТУП

Освітній компонент «Методологія та методи педагогічних досліджень у природничій освітній галузі» є нормативною дисципліною циклу професійної підготовки фахівців за другим (магістерським) рівнем освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія). Вивчається на I курсі магістратури в I семестрі.

Дисципліна «Методологія та методи педагогічних досліджень у природничій освітній галузі» виступає методологічною базою для вивчення дисциплін: «Сучасні освітні технології в закладах освіти», «Актуальні проблеми методики навчання біології та основ здоров'я», «Актуальні проблеми методики навчання географії», «Інноваційні технології навчання біології та основ здоров'я», а також сприяє підготовці здобувачів вищої освіти до проходження виробничої (педагогічної) практики та підготовки кваліфікаційної роботи.

Взаємозв'язок курсу з іншими дисциплінами ОП сприяє поглибленій підготовці здобувачів вищої освіти до вирішення спеціальних практичних професійних завдань і формування необхідних компетентностей.

Ключові слова: емпіричні дослідження, логіка дослідження, методи педагогічного дослідження, методологія дослідження, педагогічне дослідження, педагогічний експеримент, передовий педагогічний досвід.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань А Освіта	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2	Спеціальність А4 Середня освіта	I	I
Індивідуальне навчально-дослідне завдання – 20		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		I	I
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи – 3 год.		Лекції	
		16 год.	8 год.
	Практичні, семінарські		
	18 год	8 год	
	Освітньо-професійна програма підготовки Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія) Рівень вищої освіти другий (магістерський)	Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		36 год.	54 год.
		Індивідуальні завдання	
		20 год.	20 год.
		Форма контролю – екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 34/56; 37,8% / 62,2%

для заочної форми навчання – 16/74; 17,8% / 82,2%.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма вивчення освітнього компоненту «Методологія та методи педагогічних досліджень у природничій освітній галузі» складена згідно освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності А4 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія).

Мета освітнього компоненту: підготовка здобувачів вищої освіти до самостійної науково-дослідницької діяльності в галузі освіти.

Основними завданнями вивчення освітнього компоненту є:

- забезпечення формування у здобувачів вищої освіти уявлень про сутність і методологічні засади наукового педагогічного дослідження;
- сприяння осмисленню теоретичних принципів наукового педагогічного дослідження і поглиблення знань про методи наукового пізнання та застосування логічних законів і правил;
- розвиток науково-дослідного мислення та дослідницької культури.

Згідно вимог освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти мають **знати:**

- основи методології і методи наукового педагогічного дослідження;
- сутність, характеристики, класифікації педагогічних досліджень;
- особливості організації та проведення науково-педагогічного дослідження;
- особливості оформлення науково-педагогічного тексту (стиль, довідково-бібліографічний апарат, науковий апарат і ін.);

мають **уміти:**

- спостерігати, критично аналізувати отриману інформацію, давати її оцінку;
- кваліфіковано розробляти апарат науково-педагогічного дослідження і його програму, бачити проблему, формулювати гіпотезу;
- проводити експеримент і узагальнювати його результати;
- оформляти результати дослідницької діяльності згідно до існуючих вимог;

володіти:

- сучасними технологіями організації збору, обробки даних та їх інтерпретації, теоретичними і емпіричними методами наукового дослідження;
- культурою наукового дослідження в галузі педагогічних наук.

Освітній компонент забезпечує формування у здобувачів таких **компетентностей:**

Інтегральної:

Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у галузі освіти (сфера середньої освіти), що характеризуються різноманітністю умов і вимог до професійної, освітньої або дослідницької діяльності.

Загальних:

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6. Здатність розробляти та презентувати освітні проєкти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети.

ЗК7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати.

Фахових:

ФК7. Здатність формувати у здобувачів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.

ФК16. Здатність здійснювати самостійно та організовувати дослідницьку діяльність здобувачів освіти з використанням сучасних методів і технологій, прикладних біологічних і географічних досліджень природних і суспільних явищ та процесів, адаптованих під конкретні умови освітньої діяльності, узагальнювати отримані результати, презентувати їх.

ФК17. Здатність орієнтуватися у світовому й національному освітньо-науковому просторі з метою розширення й актуалізації фахових знань, пояснювати їх письмовими, усними та візуальними засобами на різних просторових рівнях, працювати в глобальному інформаційному середовищі за фахом.

ФК18. Здатність до здобуття спеціалізованих умінь та навичок розв'язання проблем сучасної біологічної та географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання, які необхідні для проведення наукових досліджень, провадження інноваційної наукової та педагогічної діяльності.

Програмні результати навчання:

РН2. Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області.

РН3. Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання.

РН5. Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність.

РН6. Описує методику розробки освітніх проєктів, пояснює зміст та призначення їх етапів, аналізує спроможність управління процесом їх впровадження, прогнозує очікувані результати.

РН7. Визначає і характеризує основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; описує апарат науково-педагогічного дослідження, демонструє навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження

РН9. Визначає, аналізує та характеризує педагогічні інновації, демонструє вміння їх практичного застосування у професійній діяльності.

РН10. Описує показники якості педагогічної діяльності, аналізує можливі впливи на них внутрішніх і зовнішніх чинників, визначає індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, обирає ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

PH15. Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та вміння формувати її у здобувачів освіти.

PH24. Знає та застосовує поняттєво-концептуальний апарат біології, здоров'я людини, географії, теоретичні й емпіричні досягнення психології, педагогіки та методики навчання, що дозволяє пов'язувати й порівнювати різні погляди на проблемні питання освітнього процесу, організовувати дослідницьку роботу.

PH25. Обирає форми та методи організації освітнього процесу з орієнтацією на світовий і національний рівень, володіє вміннями працювати в глобальному інформаційному середовищі за фахом, підбирати спеціальну літературу.

PH26. Демонструє володіння спеціалізованими вміннями та навичками розв'язання проблем сучасної біологічної та географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання, які є необхідними для проведення наукових досліджень, провадження інноваційної наукової та педагогічної діяльності.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ТА ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 1. *Методологічні орієнтири сучасних педагогічних досліджень.*

Науково-дослідницька функція освітніх закладів. Комплексний характер дослідження в освітньому закладі. Інноваційний розвиток освітніх закладів. Індивідуальний підхід до проведення наукового дослідження. Рівні педагогічного дослідження. Методологічні підходи та принципи педагогічного дослідження.

Тема 2. *Загальна характеристика педагогічного дослідження.*

Сучасна стратегія оновлення й розвитку освіти. Поняття про педагогічне дослідження. Теоретичні основи та проблематика сучасних педагогічних досліджень. Основні положення, закономірності і принципи організації педагогічного дослідження. Методологічні, теоретичні і практичні дослідницькі проблеми. Організація дослідно-пошукової дослідницької роботи в освітніх установах.

Тема 3. *Логіка та структура педагогічного дослідження*

Поняття про логіку дослідження. Проблема і тема дослідження. Об'єкт і предмет дослідження. Цілі та завдання дослідження. Поняття методу та його характеристика. Методика дослідження, її зміст і принципи розробки. Наукова новизна і теоретичне значення результатів дослідження. Практичне значення результатів дослідження та їх впровадження. Достовірність (вірогідність результатів дослідження). Основні етапи дослідження.

Змістовий модуль II

МЕТОДИ І МЕТОДОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Тема 4. *Методи емпіричного та теоретичного дослідження.*

Дослідницькі методи і методики. Групи дослідницьких методів. Методи діагностики, пояснення, прогнозування, корекції, статистичної обробки матеріалу й ін. Методи емпіричного дослідження: спостереження, експеримент, бесіда, метод вивчення процесу і продуктів діяльності, анкетування, метод тестування, оцінювання. Спостереження як один з основних дослідницьких методів у педагогіці. Теоретичні методи наукового дослідження: аналіз і синтез; індукція та дедукція; аналогія, абстрагування; конкретизація, моделювання; ідеалізація, формалізація; узагальнення, порівняння; мислений експеримент.

Тема 5. *Інформаційне забезпечення науково-педагогічних досліджень. Методика роботи з науковою літературою.*

Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні педагогічних досліджень. Джерела інформації та їх використання в науково-дослідній роботі. Інформаційна мережа Інтернет. Науковий стиль інформації. Техніка роботи з науковою літературою. Методика роботи зі спеціальною літературою. Загальні рекомендації щодо опрацювання наукових джерел та оформлення посилань. Цитування тексту. Бібліографічні вимоги до наукового дослідження.

Тема 6. Педагогічний експеримент.

Експеримент як основний дослідницький метод. Лабораторний і природний експеримент. Констатувальний і формувальний експеримент. Комплексний педагогічний експеримент. Характерні риси експерименту. Порівняльний експеримент. Перехресний експеримент. Дублюючий експеримент.

Тема 7. Застосування статистичних методів.

Застосування статистичних методів і засобів формалізації у педагогічному дослідженні. Етап формалізації завдання (введення символічних позначень, вибір параметрів, встановлення порядку можливих процедур, порівнянь і т. д.). Розробка моделей (як порівняльних об'єктів) та методи математичного моделювання. Використання статистичних методів для підтвердження достовірності зроблених висновків. Валідність результатів дослідження.

Тема 8. Вивчення і використання передового досвіду.

Передовий досвід як один з джерел нових ідей, підходів і технологій. Наукове вивчення, аналіз і узагальнення досвіду. Позитивний досвід. Передовий досвід. Поширення передового досвіду. Новаторський досвід. Критерії передового досвіду. Етапи роботи із передовим досвідом.

Тема 9. Тлумачення, апробація і оформлення результатів дослідження.

Систематизація результатів, їх інтерпретація і виклад. Апробація роботи. Наукові публікації. Основні види та функції наукових публікацій. Структура наукової статті та тез, вимоги до їх написання. Специфіка звітності щодо виконання наукового дослідження.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лекції	практичні	індивідуальна робота	самостійна робота		лекції	практичні	індивідуальна робота	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Змістовий модуль I										
МЕТОДОЛОГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ТА ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ										
Тема 1. Методологічні орієнтири сучасних педагогічних досліджень	8	2	2		4	8	1	1		6
Тема 2. Загальна характеристика педагогічного дослідження	8	2	2		4	7	1			6
Тема 3. Логіка та структура педагогічного дослідження	8	2	2		4	7		1		6
Разом за модулем I	24	6	6		12	22	2	2		18
Змістовий модуль II										
МЕТОДИ І МЕТОДОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ										
Тема 4. Методи емпіричного та теоретичного дослідження	8	2	2		4	8	1	1		6
Тема 5. Інформаційне забезпечення науково-педагогічних досліджень. Методика роботи з науковою літературою	8	2	2		4	8	1	1		6
Тема 6. Педагогічний експеримент	7	1	2		4	8	1	1		6
Тема 7. Застосування статистичних методів	8	2	2		4	8	1	1		6
Тема 8. Вивчення і використання передового досвіду	7	1	2		4	8	1	1		6
Тема 9. Тлумачення, апробація і оформлення результатів дослідження	8	2	2		4	8	1	1		6
Разом за змістовим модулем 2	46	10	12		24	48	6	6		36
ІНДЗ	20			20		20			20	
Усього годин	90	16	18	20	36	90	8	8	20	54

6. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методологічні орієнтири сучасних педагогічних	2

	досліджень	
2	Загальна характеристика педагогічного дослідження	2
3	Логіка та структура педагогічного дослідження	2
4	Методи емпіричного та теоретичного дослідження	2
5	Інформаційне забезпечення науково-педагогічних досліджень. Методика роботи з науковою літературою	2
6	Педагогічний експеримент	2
7	Застосування статистичних методів	2
8	Вивчення і використання передового досвіду	2
9	Результати науково-педагогічних досліджень. Аналіз результатів дослідження	2
Разом		18

7. Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання

1. Історія розвитку педагогічної науки в Україні. Освіта та наука, їх взаємозв'язок і збагачення.
2. Аналіз способів реалізації на практиці принципів дослідницької діяльності і вимог до неї.
3. З'ясування, наскільки актуальною є мета, визначена для дослідження. Доведення її актуальності у 3-5 тезах.
4. Розробка проекту методологічного апарату передбачуваного авторського педагогічного дослідження.
5. Складання переліку конкретних методів емпіричного дослідження, які планується використовувати в своїй дослідницькій діяльності. Обґрунтування їх необхідності і достатності.
6. Розробка алгоритму організації теоретичних досліджень в освітніх установах.
7. Складання плану проведення педагогічного експерименту із тематики авторського дослідження.
8. Обґрунтування вибору методів статистичної обробки результатів авторського педагогічного дослідження.
9. Визначення змісту передового педагогічного досвіду вчителів свої області, району.
10. Розробка структури і змісту тез конференції із тематики авторського дослідження.
11. Основи гігієни розумової праці дослідника.
12. Науковий стиль інформації.
13. Форми звітності про виконану науково-дослідну роботу.
14. Бібліографічний опис літературних джерел.
15. Результати наукових досліджень.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів під час самостійної роботи та на практичних заняттях

1-2 бали – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину

навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання для виконання за зразком; користується додатковими джерелами.

3 бали – знання студента є достатньо ґрунтовними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку, вміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки та залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Студент виявляє вміння рецензувати відповіді інших та опрацьовувати матеріал самостійно.

4 бали – студент володіє глибокими та міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної учбової діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.

5 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити й розв'язувати проблеми, самостійно здобувати та використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдарування та нахили.

8. Індивідуальні навчально-дослідні завдання та критерії їх оцінювання

ІНДЗ виконуються у формі написання плану-проспекту гіпотетичного науково-педагогічного дослідження, що здійснюється у такій послідовності:

1. Оберіть тему Вашого гіпотетичного наукового дослідження з методики навчання біології чи географії.

2. Оформіть титульну сторінку плану-проспекту гіпотетичного науково-педагогічного дослідження.

3. Обґрунтуйте актуальність теми дослідження для розвитку педагогічної науки.

4. На основі аналізу психолого-педагогічної літератури вкажіть, хто з науковців займався дослідженням цієї проблеми.

5. Визначте мету і завдання дослідження.

6. Визначте об'єкт і предмет дослідження.

7. Сформулюйте гіпотезу дослідження.

8. Вкажіть методи науково-педагогічного дослідження, за допомогою яких Ви плануєте досягти мети та вирішити завдання дослідження.

10. Продумайте захист плану-проспекту гіпотетичного наукового дослідження.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ІНДЗ

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	обдуманість виконання (розуміння здобувачами проблематики дослідження, демонстрування	2

	продуктивних навичок мислення)	
2.	доцільність і правильність вибору мети, завдань, об'єкта, предмета, методів дослідження;	8
3.	самостійність у виконанні;	2
4.	різноманітність підходів до висвітлення проблеми дослідження;	4
5.	ефективність презентації (віддзеркалення власної позиції здобувача (самооцінка) щодо представлених робіт; процесу виконання завдання; логіка міркування і культура мовлення).	4
	Разом	20

Примітка. Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач за виконання ІНДЗ становить 20 балів. Невиконання ІНДЗ оцінюється у 0 балів.

9. Методи навчання

Використовуються методи студентоцентрованого та проблемно-орієнтованого навчання з використанням загально- та спеціально-наукових методів викладання (лекція, розповідь, пояснення, бесіда, інструктаж, ілюстрування), методів навчання (самонавчання, практичні роботи, навчальні дослідження), методів активного навчання (дискусія, проблемна лекція, ділова гра, тренінг, кейс-метод), методів нелекційного формату (формування портфоліо).

10. Методи контролю

Усне та письмове опитування, тестовий контроль, презентація робіт, екзамен.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1 45 балів									Модуль 2	Модуль 3	Сума
Практичні роботи									ІНДЗ*	Підсумкове тестування	
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	20 балів	35 балів	100 балів

Підсумкова оцінка розраховується з урахуванням балів, отриманих під час поточного контролю та балів, отриманих під час екзамену за накопичувальною системою.

Шкала оцінювання знань та вмінь здобувачів вищої освіти під час підсумкового контролю, яка передбачає співвідношення питомої ваги результатів поточного й

проміжного контролю та результатів здачі екзамену

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою академії	Підсумкова оцінка	
			Результати поточного та проміжного контролю – коефіцієнт 0,5	Результати екзамену – коефіцієнт 0,5
A	Відмінно	90 – 100	90 – 100	90 – 100
B	Добре	82 – 89	82 – 89	82 – 89
C		75 – 81	75 – 81	75 – 81
D	Задовільно	67 – 74	67 – 74	67 – 74
E		60 – 66	60 – 66	60 – 66
FX	Незадовільно	35 – 59	35 – 59	35 – 59
F		0 – 34	0 – 34	0 – 34

Критерії оцінювання результатів складання екзамену

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	Критерії оцінювання знань, умінь і навичок
A	Відмінно	90-100	<ul style="list-style-type: none"> – студент виявляє глибокі, міцні та системні знання навчально-програмового матеріалу; – володіє теоретичними основами дослідження проблем; – демонструє вміння критично оцінювати окремі нові факти, явища ідеї; – виявляє варіативність мислення і раціональність у виборі способів розв’язання практичних завдань.
B	Добре	82-89	<ul style="list-style-type: none"> – студент виявляє повні, ґрунтовні знання навчально-програмового матеріалу; – демонструє розуміння основоположних теорій і фактів, вміння аналізувати, порівнювати і систематизувати інформацію, робити певні висновки; – вільно застосовує матеріал у власній аргументації; – при виконанні практичних завдань допускає несуттєві помилки; – відповідь повна, логічна, обґрунтована, але містить несуттєві неточності.

C		75-81	<ul style="list-style-type: none"> – студент виявляє ґрунтовні знання навчально-програмового матеріалу, але вони носять, в основному, репродуктивний характер; – демонструє розуміння основоположних теорій і фактів, вміння аналізувати, порівнювати і систематизувати інформацію, робити певні висновки на основі отриманих знань; – при виконанні практичних завдань допускає окремі помилки; – відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.
D	Задовільно	67-74	<ul style="list-style-type: none"> – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, проте спостерігається їх недостатня глибина та осмисленість; – виявляє вміння частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати і робити певні, але неконкретні і неточні, висновки.
E		60-66	<ul style="list-style-type: none"> – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, проте допускає неточності у розумінні основних положень навчального матеріалу; – допускає порушення логічності та послідовності викладу матеріалу; – не вміє пов'язати теоретичні положення з практикою.
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	35-59	<ul style="list-style-type: none"> – студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; – має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє елементарні знання фактичного матеріалу; – відсутні уміння і навички в роботі з джерелами інформації; – не вміє логічно мислити і викласти свою думку.
F	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	0-34	<ul style="list-style-type: none"> – не відтворює значну частину навчального матеріалу; – не вміє викладати матеріал; – не має уявлення про об'єкт навчання; – не володіє вмінням розв'язувати практичні завдання.

12. Методичне забезпечення

1. Робоча програма із дисципліни.
2. Конспекти лекцій.
3. Розробки практичних робіт.
4. Завдання до виконання самостійних робіт.

13.Рекомендована література

Базова

1. Бистрицька А. К. Основи наукових досліджень: конспект лекцій для студентів. Харків, 2012. 75 с.
2. Гура А. М. Основи науково-педагогічних досліджень. Навчально-методичний посібник для здобувачів фахової передвищої освіти з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 012 Дошкільна освіта, 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології), 014.11 Середня освіта (Фізична культура), 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво), 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво). Кременець, 2024. 170 с.
3. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
4. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень: навч. посібник. Київ: Видавничий дім «Слово», 2009. 240 с.
5. Колесніков О. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для студентів ВНЗ. 2-ге вид., випр. та доп. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 143 с.
6. Методика організації науково-педагогічних досліджень: метод. посібник / Укл.: О. Є. Антонова, В. М. Єремєєва, Н. М. Мирончук. Житомир, 2018. 76 с.
7. Методологія наукової діяльності: навч. посіб. для студентів ВНЗ. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2012. 362 с.
8. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / За заг. ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль, 2014. 272 с.
9. Основи науково-педагогічних досліджень: навч.-метод. посібник для здобув. вищ. освіти першого (бакалаврського) рівня / Уклад. О. Єрьоменко, І. Толмачова; О. Кузнецова, Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків, 2023. 140 с.
10. Староста В. І. Основи педагогічних досліджень: навчальний посібник для практичних занять та самостійної роботи студентів педагогічних спеціальностей. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2024. 43 с.
11. Тормоса Ю. Г. Основи наукових досліджень: навч. метод. посіб. для самост. вивч. дисц. Київ: КНЕУ, 2003. 76 с.
12. Тушева В. В. Основи науково-педагогічних досліджень: підручник. LAP LAMBERT Academic Publishing, 2024. 183 с.

Допоміжна

1. Вимоги до написання і оформлення випускних кваліфікаційних робіт [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ed.eenu.edu.ua/upload/docs/52/6264d84a863a28f9d6344f07abfc9b71.pdf>
2. Дистрибутивний аналіз. Методика безпосередніх складників. Трансформаційний аналіз – методи лінгвістичних досліджень [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.bestreferat.ru/referat-163373.html>.
3. ДСТУ 3017:2015. Видання. Основні види. Терміни та визначення

понять [Текст]. На заміну ДСТУ 3017-95; чинний від 2016-07-01. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. IV, 38 с. (Інформація та документація).

4. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання Загальні положення та правила складання. [Чинний від 2016-07-01]. Вид. офіц. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 20 с. (Інформація та документація).

5. Ягенська Г. В., Степанюк А. В. Формування дослідницьких умінь школярів у галузі природничих наук (друга половина XX – початок XXI століття): монографія. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2021. 282 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Міністерство освіти і науки України. URL: www.mon.gov.ua
2. Освітній портал. URL: <http://www.osvita.ua>
3. Сайт Вищої атестаційної комісії України. URL: <http://www.vak.org.ua>
4. Сайт «Для тих хто розпочав наукову роботу». URL: <http://www.disser.biz>
5. Сучасні освітні технології. URL: <https://osvita.ua/school/method/technol/358/>
6. Сучасні освітні технології. URL: <https://boguslav-vpusp.net.ua/images/EMK-2022/%D0%A1%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D1%96%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%20%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97.pdf>
7. Статистична допомога дослідникам. URL: <http://www.nsp.org.ua>
8. Сучасні освітні технології НУШ. URL: https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/12/Lapada_Educational_Technology_2019.pdf
9. Ярошик Я. В. Інноваційні технології в системі освіти України. 2020. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/218.pdf>